

Oponentský posudek na bakalářskou práci sl./pí Lenky JIROUŠKOVÉ
Retrospektivní pohled dospělých dětí na rozvod rodičů. Praha: UK v Praze,
FHS 2015, 51 s. -

Vedoucí práce: PhDr. Miloslava TURKOVÁ, CSc.

Bakalářská práce kolegyně Jirouškové stojí na rozhraní mezi antropologií a psychologií, přičemž inklinuje spíše ke druhému oboru. Její problém je bezesporu závažný jak společensky, tak i odborně. Autorce nelze upřít ani snaha o seznámení se s vybranými tituly odborné literatury k tématu rodina, rozvod a konečně i úsilí začlenit zvolený problém do odborného rámce, a vytvořit si tak základnu pro hlubší analýzu. Reprezentativních titulů o rodině by se však pochopitelně našlo více, v práci chybí např. klasická Sullerotové práce Krize rodiny. Je také škoda, že se nad přečtenými tituly sl./pí Jiroušková nezamyslela kriticky; např. existuje z antropologického pohledu evropská rodina? Dalším prohřeškem je nedůsledné odkazování na odbornou literaturu. Možná by stálo za zmínku i to, že rozvod byl u nás legalizován v roce 1919; za první republiky se však hovořilo především o tzv. krizi intelektuálních manželství. Dále bych radila kolegyni vyhnout se některým příliš kategorickým nebo generalizujícím závěrům (opravdu všichni mladí lidé bezstarostně pohlízejí na rozvod, jak autorka na s. 1 tvrdí ?, skutečně dětem hrozí „riziko špatné sociální identifikace“, jsou-li vychovávány jen jedním rodičem, viz s. 19).

Jádrem práce je však vlastní empirický výzkum pohledu na rozvod rodičů u 16 respondentů (z toho tři mužů, v 87, 5 % svěřených do péče matky) v současné Praze. Svou baterii otázek kolegyně přitom přizpůsobila výsledkům psychologických a sociologických výzkumů. Citované výpovědi informátorů jejich zjištění potvrzují a současně prozrazují, že si kolegyně získala důvěru svých respondentů. Přesto právě metodologie vzbuzuje značné rozpaky. Jako nevyrovnaný se jeví již vzorek (13 žen a tři muži), současně je srovnáváno nesrovnatelné: zkušenost tříletého a zkušenost patnáctiletého dítěte jejich současnou optikou. Čtenář se přitom nedozví nic ani o socioprofesioním složení výchozí rodiny, ani o vzdělání a pracovním postavení respondentů. Autorka předkládá statistiku rozvodů z roku 2013, přestože se vzpomínka na rozvod rodičů a jeho dnešní hodnocení vztahuje k jiným obdobím; statistika by měla být dvojí: tehdejší i současná. Vlastní otázky jsou až příliš návodné a naopak několik zcela zásadních chybí: např. jak vzpomínají informátoři na své dětství a mládí před rozvodem, vybrali si sami svého partnera z rozvedené rodiny, jakou strategii by zvolili u svých dětí v případě rozvodu apod. Je také otázka, zda by nebylo vhodnější nechat vyprávět

respondentům jejich životní příběh a zjistit, jaký význam v něm oni sami rozvodu rodičů přičítají, více vykreslili portréty svých rodičů apod. Skutečnost, že většina informátorů je dnes ještě svobodných, může souviset se současným vyšším sňatečným věkem, nikoliv s traumatickou vzpomínkou na rozvod rodičů. Vliv okolí byl jen naznačen (např. pocit'ovaly děti problémy ve škole, mezi vrstevníky?).

Závěrem lze konstatovat, že si kolegyně vybrala důležitý problém, získala zajímavý materiál, který se pokusila přehledně rozčlenit a popsat. Nevyhnula se však jistým prohřeškům proti vědeckému řemeslu a aplikace metodologie je v mnoha ohledech sporná. Práci hodnotím jako **dobrou**.

V Praze 3. 2. 2015

doc. PhDr. Blanka Soukupová, CSc.